

utenforstående, men i prinsippet kan vitenskapelige publikasjoner leses av alle.

1.2 Hvorfor har vi offentlig debatt?

Å utveksle argumenter i offentligheten kan ha mange formål. Det er for eksempel mulig å delta i en debatt bare for å skjerpe sine retoriske ferdigheter eller for å underholde seg selv og andre. Men tradisjonelt har to formål blitt ansett som spesielt viktige for fellesskapet.

Søken etter kunnskap

Ifølge filosofen John Stuart Mill (1859/1991) er offentlig debatt viktig fordi det hjelper oss med å fremme kunnskap. Mills ideal er at deltakerne samarbeider om å forbedre sine oppfatninger, og de bidrar til samtalen i forsøk på å oppnå dette målet. Dersom meningsutveksling skal lede til kunnskap, hevder Mill, så kan vi ikke danne oss oppfatninger uavhengig av argumentasjon. Oppfatninger som bare er antakelser, beskriver han som en form for overtro. Når vi blir utfordret av andre som er uenige med oss, blir vi tvunget til å gi grunner for oppfatningene våre, og vi kan vurdere dem grundigere.

Bildet av offentlig debatt som et kunnskapssøkende samarbeid er åpenbart en idealisering. Ikke alle som deltar i debatter, bryr seg nevneverdig om kunnskap, og det er heller ikke slik at alle er interessert i å være samarbeidsvillige. Det ideelle bildet er likevel nyttig fordi det forteller oss noe om hvordan en debatt bør foregå dersom den skal fremme kunnskap.

Selv om offentlig debatt kan preges av interessekonflikt, så er ikke tanken om et felles mål helt fremmed. Én grunn til at akademikere deltar på konferanser og skriver artikler, er håpet om å komme frem til svar på forskningsspørsmål i fellesskap. Studenter og lærere oppfordres til å delta i diskusjoner for å lære av hverandre. Til tross for at politikere er opptatt av å kjempe for sine saker og vinne velgere, så deltar de også i debatter for å finne ut hva som er den beste løsningen på samfunnsproblemer. Felles for disse aktivitetene er en forutsetning om at offentlig debatt er et slags samarbeid.

Demokratisk legitimitet

Et annet formål med offentlig debatt er å etablere konsensus omkring politiske beslutninger. Ifølge filosofen Jürgen Habermas (1996) er tilstedeværelsen av en åpen og konsensussøkende offentlig debatt en forutsetning for legitimiteten til et politisk styre. Politikk skaper felles organisering av våre liv, og politiske beslutninger gir regler som alle i fellesskapet må leve etter. Slike beslutninger tas under omstendigheter hvor det vil være uenighet om hva som er de riktige beslutningene, og om hvordan samfunnet bør organiseres. Offentlig debatt er en måte å berettiggjøre de politiske beslutningene på, men det krever at debatten foregår på en anstendig måte. For det første må den være åpen for alle i samfunnet, og deltakerne må behandles som likeverdige. For det andre må debatten foregå gjennom rasjonell og saklig argumentasjon. Det er ikke tilstrekkelig at vi når en konsensus hvis beslutningene ikke samtidig er rasjonelt berettiget.

I de neste seksjonene skal vi diskutere hva som må til for å ha en saklig debatt, og vi skal se nærmere på to av de mest vanlige